

FONTANELLA, PER ENTENDRE'NS

Josep Ma. Fonalleras

En el moment d'escriure aquest article (just a la frontera de l'estiu i la tardor) en Joan Sagarra, crític de teatre, està recuperant —a qualsevol dels mitjans on escriu— un discurs que ja ve de la temporada passada. ¿Per què, es lamenta, no podem veure teatre català en la programació del Teatre Nacional Català, altrament dit "can Flotats"?

La seva queixa és absolutament fonamentada. Un teatre que hauria d'apostar en certa manera pel repertori —tot i les excentricitats del seu *capolavoro*— es limita a ser l'escaparata d'una estètica determinada, l'exposició pública d'un determinat tarannà i d'una determinada trajectòria professional i vital. És evident que el senyor Flotats té tot el dret de fer una trilogia que es converteixi en la "summa" dels seus anys de dedicació al teatre, és evident que l'excel·lent actor pot explicar a tothom que la seva illa de la memòria està habitada per molieres i mussets, però si l'escut de la companyia ve avalat per un organisme oficial i aquest organisme oficial resulta que té l'obligació de vetllar per la promoció de la dramàturgia catalana, també és evident que el Teatre d'en Flotats "necessita" urgentment una dedicació especial als autors del país.

En aquest punt, penetrem en un territori perillós. Fa uns anys, el Lliure va rebre, de part d'alguns sectors, una crítica similar. La intenció primera de la cooperativa de Gràcia era fer una programació de repertori amb grans autors del teatre universal. En els primers temps, no hi havia "representants" catalans i això va ser considerat com una manca gravíssima de sensibilitat. El cert és que, ara per ara, el Lliure ha incorporat, en excel·lents muntatges, obres de Rusiñol, Espriu, Pere Quart, Benet i Jornet al costat de shakespearas, brechts o pinters. Una de les diferències —notable diferència— entre una

proposta i l'altra és que en Flotats és, actualment, un símbol oficial, mentre que el Lliure —tot i els intents d'institucionalització i esperant la probable gestió del Romea— és un teatre privat.

El territori perillós de què parlava apareix quan intentem analitzar el perquè d'un teatre de repertori escrit en català. No és cert que la nostra tradició és realment feble, en aquest sentit? No és cert que el nostre teatre no té la categoria literària que tenen el teatre francès o l'anglès? Hi deu haver opinions per a tots els gustos, però en una anàlisi d'urgència podríem concloure que sí, que en aquest camp no som precisament els millors.

Ara, d'aquí a considerar que no és factible una programació seriosa basada en la producció dramàtica autòctona hi ha un llarg

camí, un camí que hem de voler recórrer amb la intenció de descobrir que el teatre català pot ser molt menys provincià i menestral del que ens pensem. Les companyies que es diuen "catalanes" i que cobren en català no han de ser només l'aparador d'un geni. No estaria gens malament que aquest geni —tot i les seves excentricitats— posés el seu talent al servei dels Fontanella i companyia, per entendre'ns.

